

Republika Kosovës

Republika Kosova – Republic of Kosovo

Qeveria – Vlada – Government

2012-2017

NACIONALNA STRATEGIJA REPUBLIKE
KOSOVA PROTIV NARKOTIKA I PLAN
DELOVANJA

Juni, 2012, Priština

SADRŽAJ

SKRAČENICE

I. UVOD

II. VIZIJA I MISIJA

III. METODOLOGIJA

IV. OPŠTI PRINCIPI

4.1 Princip Ustavnosti i Zakonitosti

4.2 Princip Zaštite Ljudskih Prava

4.3 Principi Zdravstvene Nege

4.4 Princip Garantovanja Bezbednosti za sve Građane

4.5 Princip Održivosti

4.6 Princip Sveobuhvaćenosti

4.7 Princip Podele Iskustava, Odgovornosti i Zajedničkog Pristupa

4.8 Princip za Pravo Informisanja

V. PRAVNI I INSTITUCIONALNI MEHANIZMI

5.1 Pravni Mehanizmi

5.1.1 Međunarodni Akti koji su sprovodljivi na Kosovo

5.2 Institucionalni Mehanizmi

5.2.1 Nacionalni Koordinator

5.2.2 Sekretarijat MUP-a

5.2.3 MUP-Kosovska Policija

5.2.4 Ministarstvo za Privredu i Financije – Carina Kosova

5.2.5 Ministarstvo Pravde

5.2.6 Sudski Savet Kosova

5.2.7 MZ- Institut Javnog Zdravlja Kosova

5.2.8 Ministarstvo za Rad i Socijalnu Dobrobit

5.2.9 Ministarstvo za Trgovinu i Industriju

5.2.10 Ministarstvo za Poljoprivredu, Šumarstvo i Ruralni Razvoj

5.2.11 Ministarstvo Sredine i Prostornog Planiranja

5.2.12 Ministarstvo za Kulturu, Omladinu i Sport

5.2.13 Ministarstvo za Obrazovanje, Nauku i Tehnologiju

VI. OPŠTI I SPECIFIČNI CILJEVI

6.1 Redukcija potražnje i smanjenje Štete

6.1.1 Prevencija i Obrazovanje

- 6.1.2 **Tretman i Rehabilitacija**
- 6.1.3 **Resocializacija i Re-integrisanje**
- 6.1.4 **Smanjenje štete od korišćenja droge**
- 6.1.5 **Saradnja u redukciji potražnje**
- 6.2 **Redukcija Ponude i Snabdevanja**
 - 6.2.1 **Prevenција Snabdevanja i Ponude**
 - 6.2.2 **Nadziranje Narkotičnih Lekova, Psihoaktivnih i Prekursora**
 - 6.2.3 **Istrage (Otkrivanje) i Gonjenje**
 - 6.2.4 **Kazne**
 - 6.2.5 **Saradnja u redukciji ponude i snabdevanja**
- 6.3 **Saradnja i Koordiniranje**
 - 6.3.1 **Međuinstitucionalna Koordinacija**
 - 6.3.2 **Međunarodna saradnja**
 - 6.3.3 **Dalje unpređivanje Pravnog Okvira**
- 6.4 **Mehanizmi Podrške**
 - 6.4.1 **Institut za Sudsku Medicinu**
 - 6.4.2 **Laboratorij Forenzike**
 - 6.4.3 **Laboratorij AKPM-a**
 - 6.4.4 **Istrage**
 - 6.4.5 **Nacionalni Observatorij za droge**
- 6.5 **Nadziranje, Monitoring Implemetacije, Evaluacija i Procenjivanje Stragije**
 - 6.5.1 **Nadziranje Sprovođenja Strategije i Plana Delovanja**
 - 6.5.2 **Periodični Monitoring Sprovođenja Aktiviteta**
 - 6.5.3 **Evaluacija**
 - 6.5.4 **Komisija za procenjivanje strategije**
 - 6.5.5 **Informisanje (Objavljivanje rezultata monitoringa i procene)**

II. SKRAČENICE

UP	Ured Premijera
MUP	Ministarstvo Unutrašnjih Poslova
MEF	Ministarstvo za Ekonomiju i Finansije
MP	Ministarstvo Pravde
MTI	Ministarstvo za Tregovinu i Industriju
MPŠRR	Ministarstvo za Poljoprivredu i Ruralni Razvoj
MRSDB	Ministarstvo za Rad i Socijalnu Dobrobit
OAK	Obaveštajna Agencija Kosova
MONT	Ministarstvo za Obrazovanje, Nauku i Tehnologiju
MKOS	Ministarstvo za Kulturu, Omladinu i Sport
MZ	Ministarstvo Zdravlja
MSP	Ministarstvo Spoljnih Poslova
MEI	Ministarstvo za Evropske Integracije
CFI	Centar Finansijske Intelegencije
KP	Kosovska Policija
CK	Carina Kosova
SSK	Sudski Savet Kosova
SIK	Sudski Institut Kosova
ST	Savet Tužilaštva
KS	Korektivna Služba
PS	Probaciona Služba
UNDP	Program za Razvoj Ujedinjenih Nacija
OSBE	Organizacija za Saradnju i Bezbednost u Evropi
ICITAP	Program za Međunarodnu Pomoć i Obuku za istraživanje kriminala
KFOR	Međunarodne Snage Bezbednosti na Kosovo
SE	Savet Evrope

IOK	Informisanje, Obrazovanje, Komuniciranje
NVO	Nevladine Organizacije
DIFID	Department za Međunarodni Razvoj iz Velike Britanije
Peer to Peer	Isti za Iste
Outreach	Aktiviteti koji se odvijaju na terenu van sedišta Organizacije ili Institucije
CKB	Centralna Kosovska Banka
ZI	Zdravstvene Institucije
NKPD	Nacionalni Koordinator Protiv Droga
SECI Center	Pokret Jugoistočne Evrope za Kooperaciju
UNDOC	Kancelarija Ujedinjenih Nacija za Droge i Kriminal
IBŠ	Institut Bazela Švajcarska
EMCDDA	Evropski Centar za Monitorisanje Upotrebe Droga
KAMP	Kosovska Agencija za Medicinske Proizvode
EK	Evropska Komisija

I. UVOD

Republika Kosova odnosno Vlada svesni fenomena narkomanije kao međunarodnog fenomena koji se direktno i indirektno predstavlja pretnju našoj zemlji razvija i usvaja drugu Nacionalnu Strategiju protiv droga.

Sa ovom Nacionalnom Strategijom Vlada Kosova obavezuje odgovorne institucije da preuzmu konkretne akcije u oblasti sprečavanja i suzbijanja ove negativne i opasne pojave u našoj zemlji i da podstiču i podržavaju nevladine organizacije da daju svoj doprinos. Pošto Kosovo kao geostrateški položaj se nalazi u centralnom delu Balkanskog poluostrva, i povezana sa državama u regionu gde u stalnosti postoje tendencije od napadanja ovog fenomena, bilo od upotrebe droga takođe i trgovinom unutar ili preko naše teritorije.

Vlada Republike Kosova, ulaže napore da poboljša trenutnu situaciju u sprečavanju i suzbijanju ove pojave, sa ciljem progresa ka evro- atlantskih integracija, ujednom je izrazila spremnost da saraduje sa svim zemljama i drugim međunarodnim mehanizmima da minimizira posledice od droga.

Delovanja koje će biti preduzete od strane lokalnih institucija predviđenih strategijom su orijentisana i vezana za smanjenje ponude i potražnje u cilju minimiziranja štete izazvane pojavom lekova.

Ove akcije prema ovoj strategiji i akcionih planova državih institucija obavezuju da preuzmu odgovornost i obaveze pod odgovarajućim oblastima, a to su koordinisani od strane Ministarstva Unutrašnjih Poslova zadužen za dizajniranje i implementaciju ove strategije. Nacionalna služba za borbu - protiv droge Strategija 2012-2017 zasnovana je na Ustavu i važećim zakonima Republike Kosova, međunarodnim pravnim instrumentima i međunarodnim najboljim praksama.

U Sveobuhvatnom smislu, lekovi predstavljaju psiho - aktivnih supstanci, koja kada se koristi od strane lica imaju mogućnost da se promeni i ozbiljno oštetiti psiho - fizički integritet osobe koja ih koristi, ili koja ih zloupotrebljava. Narkomanija je glavni socijalni i zdravstveni problem širom sveta, jer su posledice koje proizilaze iz direktnih i indirektnih efekata ovog fenomena su višestruki štetni za same osobe, porodice i društva u celini i utiče na ugrožavanje državne bezbednosti. Zloupotreba droga u društvu takođe utiče na rast svih oblika kriminaliteta.

Nacionalna strategija za borbu protiv droge u Republici Kosovo za period 2012-2017 je urađen na osnovu Ustava, zakona koji važe na Kosovu, međunarodnim pravnim instrumentima, kao i

ostalnih lokalnih izveštaja (godišnji izveštaji agencija za sprovođenje zakona, obrazovne institucije zdravlja, istraživanje navodi razne vladine i nevladine organizacije, izveštaja o evaluaciji strategije protiv droga) Analiza situacije za problematiku ovog fenomena.

Ova strategija je strukturirana na takav način da se jasno identifikuju ciljevi i ciljeve za sprečavanje i borbu protiv trgovine opojnim drogama i drugim supstancama.

Nacionalna strategija za borbu protiv droge ima za cilj da pomogne u razvoju i implementaciju politike jačanjem institucionalnih kapaciteta protiv droge na svim nivoima.

II. VIZIJA I MISIJA

Vizija

Vizija ove strategije je da se održi zdravlje stanovništva na Kosovu i zaštite od pretnji upotrebe i zloupotrebe droga.

Misija

Misija ove strategije je da se utvrde opšte ciljeve, specifičnih ciljeva i aktivnosti u cilju sprečavanja, suzbijanja i pomire domaće i međunarodne institucionalne mere za postizanje ciljeva.

III. METODOLOGIJA

Nacionalna strategija za borbu protiv droge se zasniva na principima izvedenim iz Ustava Kosova, važećeg zakonodavstva, međunarodnim pravnim instrumentima i međunarodnim najboljim praksama.

Problemu sa drogama problem u kosovskom društvu treba da brine i odgovornost državnih institucija i civilnog društva u celini. Svi mehanizmi moraju biti uključeni u prevenciji i otkrivanju zloupotreba droga i organizovanog kriminala, kako bi se izbegla opasnost da ga predstavlja u domaćim i međunarodnim uslovima.

Da bi bio uspešan i imali rezultata u ovoj oblasti će biti potrebno vreme i iskustvo institucija i društva u celini.

Cilj ove strategije je razvoj politika da preuzmu odgovornost za zaštitu pojedinca i društva, kao i problemima koji su posledica zloupotrebe droga.

Podizanje svesti pojedinca i društva u celini što omogućava donošenje odluka i odgovornosti koje se odnose na zloupotrebe droga.

Obaveza svih institucija za sprečavanje i suzbijanje pojave droge sistemskih i koordiniranih akcija usmerenih na uništavanje droge distributivne mreže i marketinga na svim nivoima.

Da bi se povećala međusektorsku saradnju u zemlji i međunarodne saradnje sa svim zemljama i agencijama koje imaju nadležnosti u oblasti fenomena droge treba da ova saradnja bide dobro koordinirana u državnim institucijama i mehanizmima.

Drugi Nacrt ove strategije, usmerena na utvrđivanje opštih ciljeva, specifična za njih i radnje koje dovode do uspeha u sprečavanju, suzbijanju i priprema stručnog kadra u svim institucijama svih zajedničkih akcija koje treba preduzeti u narednih pet godina (2012-2017).

Kroz ove strategije, pored obaveze odgovarajućih institucija izrazili spremnost i spremnost da podrži lokalne i međunarodne projekte za rešavanje problema droga na profesionalan nacin u tri polja delovanja: smanjenje potražnje, snabdevanje i međusektorska koordinacija i sprovedena istraživanja i prikupljanje podataka.

Formiraju se mehanizmi implementacije, nadzor, izveštavanje, evaluacija, istraživanja i koordinaciju u okviru ove strategije.

Ciljevi navedeni u Nacionalnoj Strategiji protiv droge i Akcionog plana rukovodeći se sledećim principima:

IV. OPŠTI PRINCIPI

4.1 Princip Ustavnosti i Zakonitosti

Preduzeta delovanja za borbu protiv droge treba da se osnivaju u previđenim odredbama iz Ustava Republike Kosova, zakonodavstva na snagu kao i međunarodnih sporazuma.

4.2 Princip Zaštite Ljudskih Prava

Ustav Republike Kosova garantuje prava i slobode svih pojedinaca tokom svih faza angažovanja institucija u borbi i sprečavanja protiv droge I pravo svih građana Kosova, bez obzira na etničku pripadnost, pol, starost, veru, a posebno prava dece i žena.

Deca i adolescenti imaju pravo da žive u okruženju koje je zaštićeno od upotrebe i zloupotrebe droga.

Građani, uključujući i korisnike droga imaju pravo na socijalnu, zdravstvenu zaštitu i zaštitu od socijalne isključenosti.

Princip zaštite ljudskih prava takođe uključuju pravi tretman tokom istrage, sudskih postupaka i faze izvršenja sankcija.

4.3 Princip za Zdravstvenu Negu

Prevenција upotrebe, lečenje i rehabilitaciju lica koji su stvorili zavisnost zdravstvene zaštite zasniva se na principima utvrđenim u Zakonu zdravlja Kosova, smernicama i protokolima koji se primenjuju na zdravstvene službe na Kosovo.

4.4 Princip Garantovanja Bezbednosti za sve građane

Ustav Republike Kosova garantuje pravo na bezbednost i zaštitu za sve građane. Ovaj princip se odnosi na smanjenje kriminala u vezi sa zloupotrebom droge.

4.5 Princip Održivosti

Za borbu protiv ove pojave zahteva se stalna i sveobuhvatna posvećenost svih institucija i raznih aktera. Aktivnosti u borbi protiv droge treba posmatrati kao deo tekuće strategije.

4.6 Princip Sveobuhvaćenosti

Zloupotreba droga u današnjem društvu je opšta pojava sa kojima se suočavaju sve zemlje sveta. Ovo pitanje se prenosi i utiče na sve nivoe društva, uključujući lokalne zajednice, grupe, porodice i pojedince.

Princip sveobuhćenosti podrazumeva angažovanje svih institucija, drugih mehanizama kao i društva u celini u suočavanju sa ovom pojavom na nacionalnom i međunarodnom nivou.

4.7 Princip razmene iskustava, odgovornosti i zajedničkog pristupa

Sa ovim principom podrazumeva razmenu iskustava i najboljih praksi, podela odgovornosti na svim nivoima, kao izajednički pristup svih aktera u borbi protiv droge.

4.8 Princip za pravo informisanja

Ovaj princip podrazumeva pravo i obavezu da informišu građane Republike Kosova, o rizicima i posledicama upotrebe droga, i pristup lečenju i rehabilitaciji zavisnika.

V. PRAVNI I INASTITUCIONALNI MEHANIZMI

5.1 Pravni Mehanizmi

U borbi protiv droge, Republika Kosovo ima na snagu jedni široku zakonodavnu vlast, gde se kao primarno zakonodavstvo treba pomenuti, ali se ne ograničavaju na:

1. Ustav Republike Kosova
2. Krivični Zakon Kosova
3. Zakonik o Krivičnom Postupku
4. Zakon br. 02/L-128 o opojnim drogama, psihotropnim supstancama i prekursorima
5. Zakon za Kosovsku Obaveštajnu Agenciju
6. Zakon o Sudovima
7. Zakon br. 03/L-225 za Državnog Tužioca
8. Zakon br. 03/L-224 za Tužilački Savet Kosova
9. Zakon br. 03/L-223 za Sudski Savet Kosova
10. Zakon br. 03/L-052 za Kancelariju Specijalnog Tužilaštva Republike Kosovo
11. Zakon br. 03/L-053 o Nadležnosti, Izbor i Utvrđivanje predmeta za Sudije i Tužioce EULEX-a na Kosovu.
12. Zakon br. 04/L-076 za Kosovsku Policiju
13. Zakon br. 04/-L-015 za Zaštitu Svedoka
14. Zakon br. 04/L-043 za Zaštitu Informatora
15. Pravni Zakonik o Maloletnicima
16. Zakonik za Carine i Akcizama
17. Zakon br. 03/L-191 za Sprovođenje Krivičnih Sankcija
18. Zakon br. 03 / L-183 Implementacija Međunarodnih Sankcija
19. Zakon br. 03/L-137 za Odeljenje za Sudsku Medicinu.
20. Zakon br. 03/L-142 o Javnom Redu i Miru
21. Zakon br. 03 / L-097 za Antidamping mere i Kompenzatorne mere

22. Zakon br. 03 / L-187 za Forenziku
23. Zakon br. 03/L-196 za Sprečavanje Pranja Novca i Finansiranja Terorizma
24. Zakon br. 03/L-231 Policijski Inspektorat Kosova
25. Zakon br. 04/L-030 za Odgovornost Pravnih lica za Krivična Dela
26. Zakon br. 04/1-31 za Međunarodnu Pravnu Saradnju u Krivična Pitanja
27. Zakon br. 04/L-036 za Službenu Statistiku Republike Kosova
28. Zakon br. 04/L-052 Međunarodni Sporazumi
29. Zakon br. 04/L-078 o Opštoj Bezbednosti Proizvoda
30. Zakon br. 04/L-072 za Kontrolu Državne Granice
31. Zakon br. 04/L-017 za Pravnu Pomoć
32. Zakon br. 04/L-093 za Mikrofinansijske Institucije Banaka i Nebankarskih Finansijskih Institucija
33. Zakon br. 02/L-50 za Hitno Zdravstvo
34. Zakon br. 02/L-38 za Zdravstveni Inspektorat
35. Zakon br. 2004/50 za Privatni Zdravstveni Sektor
36. Zakon o Socijalnoj Zaštiti
37. Zakon br. 02/L-57 za Ustanove Kulture
38. Zakon br. 2004/38 Prava i Obaveze Građana u Zdravstvenom Sistemu
39. Zakon br. 2004/4 za Zdravlje
40. Zakon o Sprečavanju i Suzbijanju Zaraznih Bolesti
41. Zakon br. 03/L-124 o Izmenama i Dopunama Zakona o Zdravstvu
42. Zakon br. 02/L-30 za Otpad
43. Zakon br. 02/L-76 za Reproductivno Zdravlje
44. Zakon br. 02/L-101 za Transfuziju krvi, Kontrolu krvi i njenim proizvodima

5.1.2 Sprovodljivi Nacionalni Akti u Republiku Kosova:

1. Univerzalna Deklaracija o Ljudskim Pravima,

2. Evropska Konvencija za Zaštitu Osnovnih Ljudskih Prava i Sloboda i njenim Protokolima.

3. Konvencija o Pravima Dece

4. Međunarodni Pakt o Građanskim i Političkim Pravima i njenim Protokolima.

5. Konvencija Protiv Mučenja i drugih Svirepih, Nehumanih I Ponižavajućih tretiranja.

Ova strategija je takođe u skladu sa međunarodnim aktima koji regulišu oblast borbe protiv organizovanog kriminala i sprečavanje i borba protiv droge:

1. Protokol o izmenama sporazuma, konvencija i protokola o opojnim drogama koji je zaključen u Hagu 23. januara 1912, Ženeva, 11. februara 1925 i 19. februara 1925 do 13. jula 1931, u Bangkoku 27. novembra 1931, a u Ženevi 26. juna 1936. Lake Success u Njujorku, 11. decembar 1946. Datum stupanja na snagu Konvencije: 11.12.1946, zamenjen Jedinstvenom Konvencije o Opojnim Drogama iz 1961.

2. Međunarodna konvencija za droge, sačinjena u Hagu 23. januara 1912. Datum stupanja na snagu Konvencije: Zamena Jedinstvene Konvencije o Opojnim Drogama iz 1961.

3. Konvencija za ograničavanje proizvodnje i regulisanje raspodele opojnih droga, Ženeva, 13. Jula 1931 i Lake Success u Njujork, 11. decembar 1946. Datum stupanja na snagu Konvencije: 21/11/1947 - Zamena Jedinstvene Konvencija o Opojnim Drogama iz 1961.

4. Konvencija za ograničavanje proizvodnje i regulisanje I raspodele opojnih droga, Ženeva, 13. jula 1931, i Protokol potpisa.

5. Protokol donosi kontrolu lekova izvan okvira Konvencije od 13. jula 1931 o ograničenju proizvodnje i regulisanju Distribucija opojnim drogama, Ženeva, 13. jula 1931 i Lake Success u Njujork, 11. decembar 1946, postignut u Parizu 19. novembar 1948.

6. Konvencija o psihotropnim supstancama, urađena u Beču 21. februara 1971. Datum stupanja na snagu Konvencije: 16.08.1971.

7. Jedinstvena konvencija o opojnim drogama, 1961, izmenjena i dopunjena Protokolom o izmenama Jedinstvene konvencije o opojnim drogama, 1961, urađeno u Njujorku, 08.08.1975.

8. Konvencija Ujedinjenih nacija protiv nezakonitog prometa opojnim drogama i psihotropnim supstancama, urađena u Beču 20. decembra 1988.

5.2 Institucionalni mehanizmi

Institucionalni mehanizam podrazumeva ulogu i koordinaciju aktivnosti Ministarstva Unutrašnjih Poslova, Ministarstva Zdravlja, Ministarstva Pravde, Ministarstva Ekonomije i Finansija, Ministarstvo Prosvete, Nauke i Tehnologije, Ministarstva Kulture, Omladine i Sporta, Ministarstvo Rada i Socijalnog Staranja, Ministarstvo Trgovine i Industrije, Ministarstvo

Poljoprivrede, Šumarstva i Ruralnog Razvoja, Ministarstvo Životne Sredine i Prostornog Planiranja i Institucija Republike Kosovo, koji imaju ulogu u sprečavanju i borbi protiv trgovine drogama i zloupotrebe prekursora.

5.2.1 Nacionalni Koordinator

Nacionalni koordinator je odgovoran čiji je mandat da koordinira, nadgleda i izveštava o sprovođenju politika, aktivnosti i akcija vezanih za droge.

5.2.2 Sekretarijat

Je Novi organ, čija je uloga da prikuplja informacije i podatke od drugih institucija u cilju analiziranja i procene takve informacije i pripremu analitičkih izveštaja za nacionalnog koordinatora.

5.2.3 MUP-Policija Republike Kosova

MUP ima funkcionalnu ulogu u postizanju ciljeva postavljenih u ovoj strategiji. Kosovska Policija kao agencija za sprovođenje zakona u okviru MUP-a ima punu odgovornost u borbi protiv upotrebe, kupovinu, posedovanje, prodaju, distribuciju, uvoz, izvoz, obrada, negovanje i pripremu supstanci ili preparata koji je proglašen opasnim kao droga.

Kosovska Policija, zajedno sa Kosovskom Carinom, su prve institucije za borbu protiv ilegalne aktivnosti zbog njihove uloge u čuvanju Granice Kosova i spreči kretanje ilegalne trgovine. Dakle, saradnja i koordinacija su ključni faktor jačanja kontrole nelegalnih aktivnosti koje oštećuju javno zdravlje i bezbednost na Kosovu.

5.2.4 Ministarstvo Ekonomije i Finansija

Kosovska Carina kao agencija za sprovođenje zakona u okviru Ministarstva Ekonomije i Finansija, ima ulogu u kontroli sve robe koje ulaze i izlazi iz Republike Kosovo.

Kosovska carina zbog Kapilarnog prisustva na teritoriji Kosova i njegove funkcionalne uloge u kontrolisanju robe na granici je važna institucija koja, zajedno sa Kosovskom Policijom čini kontrolu i identifikaciju ilegalne trgovine i transporta.

Državna strategija za integrisano upravljanje granicom Akcioni Plan, treba da bude praćen u cilju jačanja saradnje i koordinacije dva glavna organa koji se bore protiv korišćenja, trgovine, transport i proizvodnju nelegalnih opojnih droga.

5.2.5 Ministarstvo Pravde

1. Ministarstvo Pravde priprema i razvija zakonodavstvo u oblasti pravosuđa;
2. Koordinira i razvija međunarodnu pravosudnu saradnju u krivičnim Pitanjima;
3. Funkcionalizovat će sa punim kapacitetom agenciju za upravljanje zaplenjenom ili konfiskovanom ili oduzetom imovinom za što efikasnije upravljanje.
4. Angažovat će se u izgradnji tehničkih I profesionalnih kapaciteta u Korektivnim Službama za borbu protiv svih negativnih pojava u zatvorima, uključujući I borbu protiv droge u cilju stvaranja bezbednog okruženja za zatvorenike.
5. Preko probacione službe nadgleda I pomaže prestupnicima za alternativnim kaznama i zavisnike od droga koji podležu obaveznom tretmanu rehabilitacije koji se sprovodi u slobodi.

5.2.6 Sudski Savet Kosova

Predviđa da će sudovi u Republici Kosovo biti nezavisni, profesionalni i nepristrasni. SSK je takođe odgovoran za inspekciju i administraciju sudova.

Sudovi- se osiguraju da sude na krivičnim pitanjima prema optuženim licima uključenih u trgovinu ljudima. Sudski Savet Kosova će odrediti sudije za njihovu specijalizaciju sa ciljem suđenja slučajeva vezanih za trgovinu ljudima. Sudovi će biti ohrabreni od strane SSK da krivična pitanja ove prirode treba rešiti, kao prioritet i da sjedinjuje politiku kazni.

5.2.7 Ministarstvo Zdravlja

Ministarstvo Zdravlja učestvuje u sprečavanju, lečenju, i medicinsku rehabilitaciju pojedinaca. Ovo ostvaruje kroz zakone, strategije, relevantnih planova, kliničkih protokola, obuke i materijalne sigurnosti i medicine. Ministarstvo Zdravlja kroz KAMP je napravio registraciju operatora sa narkoticima i prekursorima, kao i nadgledaju proizvodnju, uvoz, izvoz, tranzit, skladištenje, distribuciju i izdavanje opojnih droga, psihotropnih supstanci i prekursora.

Ovo aktivnosti sprovodi preko zdravstvenih ustanova i radnika angažovanih u njima I deluje u okviru institucija i u zajednici. U okviru zdravstvenog informacionog sistema mora biti postavljena nova baza podataka i izveštavanje direktno Sekretarijata o statističkim podacima koji su dostupni za korisnike droga.

Institut za javno zdravlje - razvija i organizuje naučno istraživanje o trendovima upotrebe droga, stvara jedinstvenu bazu podataka i prikuplja podatke iz javnih i privatnih institucija za lica koja su zavisna od upotrebe droga.

Bolnički i Klinike Hitne centri neuropsihijatrijske - čine prijem lica koja traže pomoć zbog zdravstvenih problema izazvanih upotrebom droga (predoziranja i korišćenja prekursora). Ovi Centri registruju podatke u jedinstvenim obrascima za sve centre (UKC, opštinski i regionalni

centri Hitne) i uradite obavesti nadležne institucije (Kosovska Policija, ISHPK, klinike, itd) za predmete koji se bave narkoticima.

5.2.8 Ministarstvo rada i socijalnog staranja

Uloga Ministarstva Rada i Socijalnog Staranja je da održava spisak lica koji su zavisnici od droge i da su korisnici socijalne pomoći. Sastaviti planove i programe za zaštitu porodice, pojedinca na takav način da se obezbedi socijalna pomoć i da sarađuje sa drugim institucijama za identifikaciju, I dalje savetovanje korisnicima droge.

5.2.9 Ministarstvo Trgovine i Industrije

Uloga Ministarstva Trgovine i Industrije u saradnji sa Kosovskom agencijom za Medicinske proizvode postavili uslove i procedure za rad sa prekursorima koji se koriste u industriji i nadzor rada sa prekursorima.

5.2.10 Ministarstvo Poljoprivrede , Šumarstva i Ruralnog Razvoja

Uloga Ministarstva Poljoprivrede je da izvrši identifikaciju lekova za veterinarske svrhe.

5.2.11 Ministarstvo Životne Sredine i Prostornog Planiranja

Uloga Ministarstva Životne Sredine i Prostornog Planiranja je da sarađuje sa Ministarstvom Zdravlja, MP, Policijom, Tužiocima i Sudovima da razvije procedure za skladištenje, uništavanje droga i konfiskovanih prekursora.

5.2.12 Ministarstvo za Obrazovanje, Nauku i Tehnologiju

Ministarstvo za Obrazovanje, Nauku i Tehnologiju učestvuje u prevenciju narkomanije kroz redovne programe, ciljeve javnog zdravlja kroz školu i van školskih aktivnosti, koje aktivnosti da angažuju roditelje i zajednice u celini.

5.2.13 Ministarstvo za Kulturu, Omladinu i Sport

MKOS je uloga da sarađuje sa Ministarstvom Zdravlja, MONT, MUP i Policijom u vezi izrade van nastavnih obrazovnih programa koji promovisu zdrav način života.

Organizativna Struktura Mehanizma Koordiniranja, Monitoringa i Implementiranja

REDUKCIJA POTRAŽNJE I SMANJENJE ŠTETE	REDUKCIJA POUNDE I SNABDEVANJA	SARADNJA I KORDINACIJA	MEHANIZMI PODRŠKE	NADZOR I MONITORING
MONT, MUP, MZ, MKOS, KP, ISHP, MPMS, NVO, Psihija. Klinika .	Nacionalni Koordinator, KP, Carine, AKPM, Inspektorat Zdravlja, Inspektorat farmacije, OKA-ja, Korektivna Služba Kosova, Tužilaštvo, Sud, SSK, KPK, AMA, CFI,	MUP, IKPSHK, KP, KC, CFI, KS, OKA, MZH, MONT, MKOS, NVO, AKPM, ISH, IF, MP, AMA, MPMS	Vlda Kosova MUP, MP, IML, AKF, AKF, AKF, Lab. AKPM-a KP, Observatorij, IMJ,	Nacionalni Koordinator, Sekretarijat MUP-a,

VI. OPŠTI I SPECIFIČNI CILJEVI

6.1 Redukcija Potražnje i Smanjenje Štete

Redukcija potražnje podrazumeva preuzimanje niz akcija, mera I aktivnosti odvojene od svake odgovorne institucije i onih zajednickih među svim akterima, međusobno povezani i koordinisane akcije u cilju sprečavanja upotrebe droge, smanjenje broja lica upotrebe droga i postizanje svesti kroz edukaciju o posledicama zloupotrebe droga u društvu.

Smanjenje potražnje uključuje konkretne mere koje treba preduzeti i dobrovoljno ili obavezno za rehabilitaciju lica koji su zavisnici od droge kako bi se smanjila šteta.

Smanjenje potražnje takođe uključuje niz složenih mera za zbrinjavanje i reintegraciju lica koja su imali uspeha tokom različitih faza lečenja i rehabilitacije.

Sva delovanja za smanjenje potražnje se kordiniraju pomoću sunergijskih efekata i koordinaciju svih institucija i drugih mehanizama uključenih u ovoj oblasti u cilju postizanja ciljeva postavljenih u Strategiji i Planu Delovanja.

Specifični ciljevi smanjenja potražnje su:

6.1.1 Prevencija i edukacija

6.1.2 Lečenje i rehabilitacija

6.1.3 Resocijalizacije i reintegracije

6.1.4 Smanjenje štete

6.1.5 Saradnja u smanjenju potražnje

6.1.1 Prevencija i edukacija

Sprečavanje upotrebe droga podrazumeva niz akcija srodnim mehanizama predviđenih strategijom koja obezbedi i promoviše zdrav život, podizanje svesti kroz stalnu edukaciju. To se postiže kroz raznovrsne akcije i sistematski svih aktera pocevsi od porodice, društvene okoline, škole, lokalnih i nacionalnih institucija, civilnog društva, itd.

Pod uslovom da se podigne svest pojedinca i društva za rizik koju predstavlja droga. Istovremeno zasnovana na stečenom znanju obavlja se mobilizacija zajednice preduzevsi efikasne mere protiv narkomanije.

Ključne mere za prevenciju i edukaciju mogu biti opšti ili selektivni skup zavisnosti koje se odnose i koje institucije primenjuju (određene grupe, institucije, škole, porodica i prijatelji).

a) Porodica

Roditeljska svest je potrebna za bolju komunikaciju sa decom u trenucima stvaranja ličnosti I stvaranje uslova za podizanje dece, informisanje i donošenje odgovarajućih odluka.

Svest roditelja i staratelja je ključni preduslov za sprečavanje pojave narkomanije i porodičnog obrazovanja o posledicama upotrebe droga.

b) Obrazovne institucije

Aktivno učešće nastavnika, učitelja u svim obrazovnim ustanovama u rasponu od niskog nivoa na one javne ili privatne univerzitete je da spreče upotrebu droga u različitim obrazovnim programima, zdravlje inkorporirana u redovnom programu i van nastavnih aktivnosti Informacije o odgovarajućem edukativnog karaktera prilagođen uzrastu i kulturnom nivou i okruženja u kojima deca primenjuju ove programe. U školskom okruženju takođe se mora postići fizička bezbednost učesnika u poslu (nastavnici, studenti).

c) Zajednica

Zajednica igra važnu ulogu koja doprinosi mobilizaciju i aktivno učešće svih građana u cilju sprečavanja i stvaranje povoljnih uslova za svoje članove putem partnerstva sa svim lokalnim mehanizmima u svim oblastima (sigurnost, posao, humanitarni, obrazovnih i zdravstvenih, NVO, itd.) Ovo se ostvaruje kroz multisektorske saradnje (odgovorne institucije u oblasti unutrašnjih poslova, pravde, zdravlja, socijalne zaštite i nevladinih organizacija) za sprovođenje programa prevencije i podizanje svesti za građane.

6.1.2 Lečenje i rehabilitacija.

Da bi se postigao uspeh u lečenju i rehabilitaciji zavisnika izdržavanih lica imaju napredne zdravstvene programe razvijene prema međunarodnim standardima i najboljim praksama. Pojedinci treba obezbediti adekvatne informacije o procesu lečenja i rehabilitacije u svim fazama programa i da razmotre mogućnost doprinosa sa njihove strane.

Kao rana identifikacija pojedinaca koji koriste drogu mogu dovesti do najboljeg prilike da započne svoje blagovremene intervencije lečenja, smanjuje rizik da se prebace na redovne korisnike. Savremeni programi lečenja treba da bude kreirani na osnovu farmakoloških metoda, toksikološke, psihoterapijske, socioterapeutskim za individualnim potrebama za svakog pacijenta. Ovi programi treba da se zasnivaju na programima detoksikovanja ili programima održavanja ili zamene.

Lečenje treba da se uradi na organizovan način jedinstveno, kontinuirano, na principima zdravstvenih usluga u sistemu zdravstvene zaštite, na osnovu nacionalnog zakonodavstva u skladu sa međunarodnim normama i utvrđenim standardima. U tom smislu treba stvoriti za programe za smanjenje štete.

6.1.3 Resocijalizacija i reintegracija

Rano otkrivanje znači, mere podsticaja i motivacije lica koji su počeli da koriste drogu da prekinu sa ovim, tako da oni mogu da počnu svoj tretman (oporavak). Lica koja uspešno polože programe lečenja i rehabilitacije institucije, javnost i zajednica treba da bude podržana od strane svih raspoloživih sredstva kako bi se obezbedilo psiho -socijalna podrška.

Svaka mera za rano otkrivanje korisnika droge sprečava dalju štetu sopstvenom zdravlju, posebno u vezi bolesti: hepatitis B, C i HIV infekcije.

Reintegracija podrazumeva niz mera i aktivnosti kojima osobe koje su stvorili u zavisnosti od droge, treba da pomognu u sanaciji, integraciju i ne-diskriminacije u društvu, da poboljšaju svoje živote i posledice koje su prouzrokovane upotrebom droga.

Na ovaj način će se smanjiti ili smanjiti posledice (siromaštvo, nezaposlenost, prostitucija, kriminal i eventualne bolesti).

6.1.4 Smanjenje štete od upotrebe droga

Programi za smanjenje potražnje i štetne posledice predstavljaju niz akcija i aktivnosti koje treba preduzeti da se smanje socijalne zdravstvene posledice koje proističu zbog narkomanije. Sa smanjenjem šteta se postize efikasnost u sprečavanju izazivanja drugih socijalnih posledica, zdravlja, kriminala itd. i zaštitu od njih. Držeći pod stalnom kontrolom fenomen droge i lica zavisnih droge postize se uspeh u stabilizaciju situacije sprečavanja širenja zaraznih bolesti, ne samo među korisnicima droge, ali i šire. Postiže se niža stopa kriminala u svim nivoima.

6.1.5 Saradnja u smanjenju potražnje

Da bi se smanjila potražnja i da se smanji šteta od upotrebe ili zloupotrebe droga potrebna je posvećenost svih struktura, od javnih institucija na svim nivoima lokalne i centralne vlasti, zajednice i civilnog društva i pojedinaca. Akcije ovog cilja moraju biti koordinirane i usmerene na takav način da svi učesnici preduzimanjem mera da senzibiliju javnost, rana identifikaciju prisustva droge i korišćenje odgovarajućih mera lečenja, rehabilitacije i maksimalnih pokušaja za resocijalizaciju i reintegraciju u smislu smanjenja štete. Ove mere obuhvataju aktivnosti koje podrazumijeva rano otkrivanje, mere podsticaja i motivacije ljudi koji su počeli da koriste drogu da prekinu sa time, tako da oni mogu da počnu svoj tretman (oporavak).

Svaka mera za rano otkrivanje korisnika droge sprečava dalju štetu sopstvenom zdravlju, posebno u vezi bolesti: hepatitis B, C i HIV infekcije.

6.2 Smanjenje Ponude i Snabdevanja

Smanjenje snabdevanje lekovima uključuje odgovarajuće mere preduzete da se spreči gajenje biljaka od kojih lek koristi i ograničenja trgovinu proizvodnju i distribuciju narkotika i psihotropnih supstanci (droga) i tužioce, sprečavanje organizovanog kriminala , trgovine drogom i pranje zaradili novac trgovinom drogama i prekursorima.

U cilju smanjenja snabdevanja sa drogom treba uzimati niz različitih aktivnosti od strane nadležnih institucija za sprovođenje zakona. Obim isporuke droge u Republici Kosovo nije izolovan, ali takva aktivnost zavisi od trenutnog stanja ilegalne trgovine u nacionalnim i međunarodnim uslovima.

Da bi se postigao uspeh u sprovođenju mera za smanjenje ponude droga i uništavanje organizovanih kriminalnih grupa i narko prekursora zahteva posvećenost, koordinaciju i saradnju organa za sprovođenje zakona u okviru nadležnih ministarstava i relevantnih tužilaštva.

Kosovska Policija i Tužilaštvo podržana I od strane drugih agencija za sprovođenje zakona igraju ključnu ulogu u oblasti prevencije kriminala sa drogom i prekursorima preduzimanjem niz aktivnosti za otkrivanje krivičnih dela vezanih sa drogom i uništavanje kriminalnih grupa, uključujući hapšenja Osumnjičeni, zaplena droge i prekursora, oduzimanje svih drugih ilegalnih stvari.

MUP će podržati sve agencije za sprovođenje zakona i tužioce da preduzme mere kontrole i odgovornosti za ljude i kompanije koje se bave sa unutrašnjom i spoljnom trgovinom lekova i njihove produkcije u koja se povezuje sa kriminalom droga i prekursorima, saradnja sa Ministarstvom Ekonomije i Finansija, Poreske Uprave, Kosovska Agencija za Lekove, Kosovska Carina kontroliše svoje aktivnosti u vezi sa imovinom stečene kriminalom droge da suzbiju domaće i međunarodne kanale kriminala.

Efektivni nadzor cirkulisanja prekursora koji se često koriste u ilegalne proizvodnje lekova je ključni element da se smanji proizvodnja (obrada) ilegalnih droga.

Neophodno je da se uspostavi dodatna kontrola protoka prekursora na unutrašnjem i spoljašnjem tržištu i podići svest o problemima izazvanim zloupotrebom prekursora.

Ciljevi za Smanjenje Ponude su:

6.2.1 Prevencija snabdevanja i ponude

- 6.2.2 Nadzor narkoticnih lekova, psikotropskih supstanci i prekursora
- 6.2.3 Istrage (Otkrivanje) i gonjenje
- 6.2.4 Kazne
- 6.2.5 Saradnja na smanjenju pounude i snabdevanja

6.2.1 Sprečavanje snabdevanja i ponude

Sprečavanje snabdevanja drogom podrazumeva preuzimanje niz mera i radnji od strane organa za sprovođenje zakona u oblasti bezbednosti u cilju oduzimanja i konfiskacije droge pre nego što odu na tržištu prodaje i distribucije. Ove mere i radnje preduzete u saradnji sa agencijom za sprovođenje zakona, agencije koje su uključene u IBM, KP, carine na osnovu prikupljenih informacija i analizirati dobro i obuhvataju planirane aktivnosti u teritoriji Republike Kosova.

Akcije koje se preduzimaju da spreče kultivacije, proizvodnju, posedovanje, distribuciju, prodaju, upotrebu, prolazi preko naše teritorije, obezbeđujući sigurnu i bezbednu sredinu za javne i državne institucije. Ove akcije su obavezne za sve agencije za sprovođenje zakona u okviru koordinacije i liderstva Kosovske Policije kao institucije odgovorne za istragu zločina u vezi sa drogama, a ove akcije su nadgledani od strane Tužilaštva. Mere koje se preduzimaju pod rukovodstvom Kosovske Policije, u koordinaciji sa drugim agencijama i kontrolnih aktivnosti uključuju stalni monitoring granice sa svim susednim zemljama, lokacija osumnjičene kultivacije ili distribucije u celoj teritoriji, lokacije za upotrebu (tajne laboratorije), zloupotreba droge, kontrola zloupotrebe opojnih droga, itd. Ove aktivnosti uključuju razmenu informacija o svim faktorima u smislu prikupljanja u Kosovskoj Policiji za analizu i konkretne akcije, u skladu sa odlukom Vlade da uspostavi mehanizme za međunarodnu saradnju, Nacionalne strategije za prevenciju kriminala i Policija Rukovođena od strane Obaveštajne Agencije.

6.2.2 Nadzor opojnih droga, psihotropnih supstanci i prekursora

Nadzor proizvodnje, uvoza, izvoza, tranzita, skladištenje, distribuciju i nanošenje opojnih droga, psihotropnih supstanci i prekursora treba da bude od strane relevantnih organa. Kosovska Policija zajedno sa Inspektoratom za Farmaciju će preduzeti mere kako bi se kontrolisali promet opojnih droga. Kroz nadzor bi se sprečila zloupotreba opojnih droga. Inspektorat za Farmaciju svremena na vreme čini kontrole distribucije i prepisivanja opojnih droga u odnosu na godišnje potrebe planiranja za droge i prekursore.

6.2.3 Istrage (otkrice) i gonjenje

Istrage su krivično procesne akcije preduzete od strane policije, pod nadzorom javnog tužioca u pogledu otkrivanja krivičnih dela vezanih za droge i prikupljanje dokaza i činjenica, hapšenje osumnjičenih, oduzimanje nezakonitih artikala u cilju olakšavanja ili napredak u krivičnom postupku.

Krivične istrage u vezi sa drogama koje uključuju sve nivoe vođenja krivičnog dela: uzgoj, proizvodnju, posedovanje, trgovina, distribucija, prodaja i finansiranje bilo das u to delovanja pojedinačnih ili grupnih oblika organizovanog kriminala na lokalnom nivou, lokalna ili regionalna na međunarodnom planu.

Istražne radnje treba da budu koordinisane i centralizovane u odgovorne jedinice u cilju racionalizacije vremena, operativni - istražni troškovi i druge administrativne radnje i eliminacija dupliranja istraga na teritoriji Republike Kosovo, kao i one koje se odnose na druge države u međunarodnom aspektu koji može imati krivičnu vezu sa zemljom ili našim građanima.

U pretkrivičnim akcijama Policija saraduje sa drugim agencijama kao što su: OAK, CARINE i Inspektorat AKPM-a.

6.2.4 Kazne

Strožija kaznena politika i konfiskacija imovine stečene od droge.

Nastojat će se da preko izricenih kazni počiniocima krivičnih dela trgovine sa narkoticima postigne smanjenje ponude i potražnje.

Konfiskovat će se stečene imovina putem narko kriminala trgovine, kao zatvorenik će nadoknaditi štetu nastalu agencijama za sprovođenje zakona u toku krivičnog postupka.

6.2.5 Saradnja u smanjenju snabdevanja i ponude

Podizanje nivoa saradnje i koordinacije između institucija za sprovođenje zakona i drugih aktera u oblasti narkotika mandata u borbi protiv ilegalnih aktivnosti u cilju smanjenja ponude i snabdevanja.

Uspostavljanje saradnje između institucija za sprovođenje zakona civilnog društva i uspostavljanje međusobnog poverenja.

Razvoj saradnje sa Kosovskom Obaveštajnom Agencijom.

Podizanje nivoa međunarodne saradnje sa državama i međunarodnim organizacijama.

Da bude aktivnosti kod izgradnje kapaciteta.

6.3 Saradnja i koordinacija

Saradnja i koordinacija aktivnosti svih institucija na centralnom i lokalnom, centralnom i međunarodnom nivou je preduslov za efikasno delovanje i koordinisanim akcijama u cilju prevencije, lečenja, istrage, otkrivanje i borbu protiv droge.

Saradnja i koordinacija aktivnosti obuhvata preuzimanje niza raznih akcija, mere usmerene koja imaju za cilj institucionalnu interkonekciju između svih institucionalnih aktera za sprovođenje ove strategije, ciljeve i aktivnosti.

6.3.1 Međuresorna saradnja i koordinacija

6.3.2 Međunarodna saradnja i koordinacija

6.3.3 Dalje unapređenje Pravnog Okvira

6.3.1 Međuresorna saradnja i koordinacija

Usklađivanje aktivnosti u cilju saradnje i koordinacije između institucija za sprovođenje zakona da utvrdi vreme zloupotrebe i druge oblike zloupotrebe droga i prekursora. Izgradnja međuinstitucionalne saradnje u razmeni informacija. Saradnja i koordinacija između policije, carine, tužilaca i sudova u cilju gonjenja i kažnjavanja zloupotrebe droga i prekursora. Saradnja i koordinacija aktivnosti između institucija radi ometanja kriminalne aktivnosti pojedinaca i grupa koje zloupotrebljavaju droge i prekursore. Uspostavljanje bilateralne i multilateralne saradnje na jačanju napora obaveštajne razmene sa ciljem sprečavanja ili uništavanje i aktivnosti licima koji zloupotrebljavaju drogu i prekursore. Usklađivanje aktivnosti u cilju saradnje i koordinacije između institucija za sprovođenje zakona da utvrdi vreme zloupotrebe i druge oblike zloupotrebe droga i prekursora. Efikasno i blagovremeno prikupljanje informacija i analiza za pojedince i grupe koji mogu da zloupotrebe drogu i prekursore. Relevantne institucije bi trebalo da usklade svoje aktivnosti na centralnom i lokalnom nivou, kao i u horizontalnom i vertikalnom smislu u cilju kontrole proizvodnje, snabdevanja, snabdevanje, prerada i ilegalan opticaj droga i prekursora. Izgradnja međuinstitucionalne saradnje u razmeni informacija. Sve zainteresovane strane treba da aktivno učestvuju u međuagencijskim saradnjama u razmeni informacija u cilju koordinacije aktivnosti za sprečavanje i smanjenje ponude i potražnje za drogom.

6.3.2 Međunarodna saradnja i koordinacija

Proizvodnja, distribucija i upotreba droge ima međunarodni karakter i potrebu saradnje institucija i organizacija u smislu partnerstva u regionalnom i globalnom nivou.

Iz ove perspektive, uslovi za međunarodne napore u borbi protiv droge, saradnja sa evropskim institucijama i bržu integraciju u Evropsku Uniju.

Saradnja i koordinacija je neophodna između kosovskih institucija i drugih međunarodnih institucija koje se bave borbom i tretmanom ove pojave.

Uspostavljanje bilateralne i multilateralne saradnje na jačanju napora za razmenu obaveštenja sa ciljem sprečavanja ili uništavanje aktivnosti od zloupotrebe droge.

Relevantne institucije Republike Kosovo trebaju da intenziviraju napore za međunarodnu saradnju u razmeni obaveštajnih podataka da se ugrozi i uništi aktivnosti pojedinaca i kriminalnih grupa koji zloupotrebljavaju droge.

Intenziviranje međunarodne saradnje treba da podrži napore institucija Republike Kosova za članstvo u međunarodnim organizacijama od značaja za borbu protiv droge.

6.3.3 Dalje unapređenje Pravnog Okvira

Pravni okvir je primarni akter koji utiče na prevenciju i borbu protiv droge kroz odgovorne mehanizme. Problem droge i pravne infrastrukture je posebna tema koja zahteva posvećenost, zalaganje i neposredan tretman i veoma ozbiljan od strane svih institucija koje su uključene u sprovođenje vladavine prava na Kosovu. Prema ovoj promociji i usklađivanje pravnog okvira: Amandman o krivičnom postupku (u toku), dopuna i usklađivanje zakona o narkoticima, psihotropnim supstancama i prekursorima, posebno razmatranje i ažuriranje spiskova i tabela ovog zakona (02 / L -128) i drugi zakoni koji se odnose na drogu će imati direktan uticaj na sprečavanje i borbu protiv droge i drugih pojava koje se povezuju sa drogama.

6.4 Mehanizmi za podršku i istraživanje

Uloga mehanizmima podrške i istraživanja kada je u pitanju izgled korišćenja, otkrivanja i oduzimanja opojnih supstanci je od posebnog značaja. Mehanizmi podrške, kao što su emergentni centri, Institut za sudsku medicinu, Forenzička laboratorija, AKPM, Institut za javno zdravlje I podršku drugih organa za sprovođenje zakona u realizaciji svojih ciljeva (policija, tužioci i sudovi).

6.4.1 Institut za Sudsku Medicinu

6.4.2 Kosovska Agencija za Forenziku

6.4.3 Laboratorija AKPM-a

6.4.4 Istraživanje

6.4.5 Nacionalna Opservatorija za Drogu

6.4.1 Institut za sudsku medicinu

Institut za sudsku medicinu ispituje i stručnosti lica koja se sumnjiče da su umrli od predoziranja i korišćenje prekursora (mešoviti hemikalija). Nakon ispitivanja jedna kopija izveštaja ekspertize se dostavlja Nacionalnom Koordinator, tako da on bude obavesten o broju smrtnih slučajeva izazvanih zbog upotrebe narkotika.

6.4.3 Kosovska Agencija za Forenziku

Forenzička laboratorija počela sa radom kao institucija unutar policije gotovo od početka rada Policije Kosova kao institucija u sudsku laboratoriji od 2004 je počela kao sektor za drogu (sektor za identifikaciju opasnih narkotika, psihotropnim supstancama i prekursorima). Ova sekcija je osnovana u okviru Laboratorije za sudsku medicinu radi obavljanja hemijskih analiza svih osumnjičenih narko supstanci koje dolaze sa scene, a koje su predmet krivičnog postupka. Sada u cilju povećanja efikasnosti, bolja saradnja i koordinacija između institucija sektora odnosno Kosovske Agencije za Drogu (forenziku propisano zakonom) je prošao u okviru MUP-a i pruža usluge podrške svim institucijama i agencijama koje služe sprovođenju zakona i reda na Kosovu.

MUP kroz AKF odnosno sektora za droge će saradivati i podržavati sve institucije i organe za sprovođenje zakona koji rade u identifikacija opasnih narkotika i psihotropnih supstanci i prekursora koji su proglašeni opasnim po propisima koji važe na teritoriji Republika Kosova u cilju smanjenja kriminala i krijumčarenja droge, psihotropnim supstancama i prekursorima, uključujući: proizvodnju, promet, upotrebu i preradu droge u saradnji sa Kosovskom Policijom, Kosovskom Agencija za Droge, Kosovskom Carinom i Institutom za Pravnu Medicinu.

Forenzička laboratorija - obavlja analizu i identifikaciju droga (kvalitativna analiza), razvoj metoda za kvantitativnu analizu droga i o takvim rezultatima obaveštava nadležni organ (PK, tužilaštvo, sud). Istraživanja o novim identifikovani drogama i obaveštava nadležne organe.

6.4.4 Istraga

Sve zainteresovane institucije, javne i nevladine organizacije mogu da rade istraživanja o pojavama droga nakon prijema ovlašćenja, i nakon završetka istraživanja su dužni da obaveste

Nacionalnog Koordinatora o rezultatima istraživanja. Istraživanja su važne za otkrivanje trendova, pojava i potreba za angažovanjem svih relevantnih institucija predviđenih nacionalnom strategijom. Stručna istraživanja olakšavaju ostvarivanje ciljeva i aktivnosti navedene u planu akcije. Ali da bi se to postiglo, istraživanje treba da bude profesionalne, ozbiljni i realne uz postovanje postavljenih standarda za istraživanja.

6.4.5 Laboratorija KAMP

Laboratorija AKPM obavlja identifikaciju reprezentativnih uzoraka biljaka, narkotičnih lekova, psihotropnih supstanci i prekursora. Takođe obavlja I kontrolu kvaliteta narkotič. Obavlja identifikaciju osumnjičenih supstanci lekova, koji mogu biti zlostavljani kao narkotici. Obavesti policiju i Inspektorijat za farmaciju u vezi novih identifikovanih narkotika.

6.4.6 Nacionalna opservatorija za drogu

Nacionalna opservatorija za drogu je mehanizam koji prati dešavanja koja se bave drogama kao što su: trendovi, prevenciju, lečenje i rehabilitaciju, istraživanje, identifikacija novih vrsta droga, itd za koje izveštavaju nacionalnog koordinatora I EMCDDA (Observatorij za drogu je pod Jurisdikcijom Nacionalnog Koordinatora koji samostalno saraduje i koordinira sa drugim institucijama u vezi sa fenomenom droga u RKS.

Sastavlja godišnji izveštaj u skladu sa zahtevima EMCDDA i nacionalnog koordinatora. Izveštava Nacionalno Koordinatoru na osnovu dobijenih izveštaja za drogu.

6.5 Nadzor i monitoring

Aktivnosti predviđene Akcionim planom će se sprovoditi u najefikasniji i najefektivnije i treba da postoji Međuresorni Nadzorni Odbor najvišeg nivoa koji čini praćenje ciljeva i aktivnosti.

6.5.1 Nadzor nad sprovođenjem Strategije i Akcionog Plana

Nadgledanje sprovođenje Strategije i Akcionog plana od strane Nadzornog Međuagencijske Komisije, koja prati sprovođenje aktivnosti predviđenih Akcionim planom.

6.5.2 Periodično praćenje realizacije aktivnosti

Periodično praćenje realizacije aktivnosti Nadzornog odbora vrši se na godišnjem nivou.

6.5.3 Evaluacija

Evaluacija sprovođenja Akcionog plana vršiće se zajedničkoj radionici aktera koji će biti organizovani od strane Nacionalnog Koordinatora.

6.5.4 Komisija za strategiju

Komisija za Evaluacije Strategije formira Nacionalni Koordinator. Ova Komisija će izveštavati u pisanoj formi Nacionalnog Koordinatora.

a. Uloga sistema monitoringa

Proces sprovođenja strategije će biti proces realizacije strateških ciljeva, specifičnih ciljeva i aktivnosti. Monitoring i evaluacija ciljeva i efektivnosti relevantnih aktivnosti su integralni deo strategije i glavne komponente njegovog izvršnog postupka. Monitoring i evaluacija će služiti za praćenje uspešnosti strategije za merenje stepena realizacije svojih ciljeva, da se proceni potreba i odrediti pravce aranžmana, posebno u vezi sa aktivnostima.

Proces nadgledanja će postići odgovarajuća institucija sa širokim učešćem zainteresovanih grupa.

Glavne dimenzije nadgledanja i procene strategije su:

- institucionalni kapaciteti;
- Praćenje pokazatelja u toku i na kraju trogodišnjeg perioda;
- Izvori informacija i merni instrumenti;

Distribucija i korišćenje rezultata monitoringa i evaluacije

b. Institucionalni kapaciteti za monitoring i evaluaciju

Monitoring i evaluacija sistem će se proširiti na sve institucije odgovorne za sprovođenje ciljeva postavljenih u Strategiji i Akcionom planu.

- Ministarstvo Unutrašnjih Poslova, kao vodeća institucija za realizaciju ciljeva, uspostavljanje monitoringa i evaluacije jedinica pod nadležnošću nacionalnog koordinatora I strategije protiv droge.
- Ova jedinica će nadgledati ključne pokazatelje koji se odnose na borbu protiv trgovine drogom . Na kraju svake godine, sačinjava izveštaj o progresu o stepenu realizacije ciljeva.
- Ministarstva (MP, MONT, MEF, MZ, MRSZ, MTL, MUP, MSPP, MKOS, MPŠRR) će biti odgovorne za praćenje i evaluaciju aktivnosti koje su dodeljene ovim ministarstvima ili institucijama pod njihovim nadzorom, uključujući tužilaštva i sudove. Ove institucije će izveštavati Nacionalnog Koordinatora kako bi se sjedinili izveštaji.

- Nevladine organizacije će učestvovati u monitoring i evaluaciju, u zajedničkim tabelama će biti organizovan od strane koordinatora. U ovim tabelama, civilno društvo će podneti izveštaje koji se odnose na praćenje projekata i programa koje oni sprovode.
- Izveštaji treba da su u sjedinjeni.
- Nevladine organizacije će učestvovati u monitoring i evaluaciju, u zajedničkim tabelama će biti organizovan od strane koordinatora. U ovim tabelama, civilno društvo će podneti izveštaje koji se odnose na praćenje projekata i programa koje oni sprovode.

c. Izbor monitoringa i evaluacije

Konačni indikatori

1. Broj relevantnih zakona i propisa, koji su stupili na snagu nakon usvajanja strategija;
2. Kreirane Strukture (Koordinator, Sekretarijat)
3. Broj bilateralnih i multilateralnih sporazuma potpisanim sa drugim državama;
4. Izveštaji monitoringa i evaluacije strategije,
5. Procenat stanovništva svesni o pitanjima zloupotrebe droge
6. Broj nastavnih programa i udžbenika koji tretiraju probleme narkomanije
7. Broj tretiranih slučajeva rešenih sa zdravstvenog aspekta
8. Broj projekata i programa za lečenje i rehabilitaciju, reintegracije korisnika droga.
9. Broj slučajeva zloupotrebe droga I broj korisnika droge
10. Iznos zaplenjenih droga, vrsta i vrednost.
11. Prosečne kazne i dopunske mere zaplenjivanja za počinioce I zloupotrebe droga
12. Broj slučajeva kojima se bavi policija, tužilaštva i sudovi.
13. Broj van nastavnih sprovedenih aktivnosti.

ć. Srednji pokazatelji:

Su indikatori za praćenje I monitoring aktivnosti iz Akcionog Plana protiv droge

a. Instrumenti Monitoringa i Evaluacija

1. Standardizovani sistem prikupljanja i obrade podataka;
2. Administrativni podaci i statistika Ministarstva Unutrašnjih Poslova (Policija), MP, MZ, MPF (Carina, ATK), MONT, Tužilaštvo, Sudovi, MRSZ;

3. Nacionalni mehanizmi, međunarodni referentni;
4. Ankete i posmatranja na svest stanovništva o pitanjima za anti- drogu.

6.5.5 Informisanje (objavljivanje rezultata monitoringa i evaluacije)

Rezultati monitoringa i evaluacije će biti distribuirani napretku u borbi protiv narkomanije, odnosno ostvarivanju strateških ciljeva i specifičnih ciljeva. Nakon izrade I prikupljanjem izveštaja o napretku na osnovu podataka i posmatranja, oni će biti distribuirani među korisnicima koji će biti:

1. Centralne i lokalne vladine institucije
2. Međunarodni partneri
3. Civilno društvo
4. Mediji
5. Javnost

Glavni odgovorni za raspodelu rezultata je Nacionalni Koordinator. Takođe objavljivanje rezultata će biti učinjeno putem medija ili organizovanjem seminara i okruglih stolova, izvući zaključke o radu strategije uz posebno angažovanje civilnog društva.

Akcioni plan razvijen u okviru opšteg strateškog okvira definisanog u Nacionalnoj Strategiji za borbu protiv droge.

Akcioni plan za sprovođenje ove strategije će obuhvatiti:

- Opšte ciljeve;
- Specifične ciljeve;
- Konkretno aktivnosti za postizanje ciljeva;
- Utvrditi odgovorne institucije i podrška za postizanje svakog cilja i aktivnosti;
- Odrediti vremenski okvir za realizaciju svakog cilja;
- Odrediti neophodne finansijske resurse za razvojne aktivnosti .
- Utvrđivanje indikatora za realizaciju svakog cilja i aktivnosti.

Akcioni plan treba da pokaže povezanost sa opštim okvirom nacionalne strategije protiv droge Republike Kosova.

